

Malfa ar pefuhitskamu par pasti	
ar Peelikumu: par gadu	2 rbl. 35 lap
es Peelikuma: par gadu	1 " 60 "
ar Peelikumu: par $\frac{1}{2}$ gadu	1 " 25 "
es Peelikuma: par $\frac{1}{2}$ gadu	— " 85 "

Malta bei perfusiochanas Riga:	
Ir Beelitumu:	par gabu 1 rbl, 75 lap.
bes Beelituma:	par gabu 1 " "
Ir Beelitumu:	par $\frac{1}{2}$ gabu — " 90 "
bes Beelituma:	par $\frac{1}{2}$ gabu — " 55 "

Mahias Weefer

31. gada · gahjums. — Mahjas Beesis isnahki weenreis pa nedelu

No. 12.

Gestdeen, 22. martâ.

1886.

Mahlas Weest ar Peelikum war pastellier un studiagimus nrodot Rīgā, pec Petera basnīgas. Bes tam „Mahjas Weesī“ war wehl pastellier bes daudz peenemēshanas veetahm Peterburgas un Jelgavas Aht-Rīgā un Sartlandaugavā, wehl zitās pilfehtās, tā:
Sehsis: Grabwel un Peteron l. bodē; **Walmeera:** E. G. Trei l. bodē; **Walsī:** M. Rubolss un Paulin l. bodē; **Rusenē:** J. Alkfue l. graham.-bodē; **Limbachšōs** D. Uhder l. bodē; **Jelgawā:** H. Alunan un Besthorn l. graham.-bodē; **Bauslā:** J. Beckmann l. graham.-bodē; **Auldīgā:** Besthorn l. graham.-bodē; **Wentspils:** M. Nies l. graham.-bodē; **Veepajā:** Ullstīn l. graham.-bodē; **Tukumā:** Baumāns l. graham.-bodē; **Talsīs:** H. Ton l. graham.-bodē un bibliotēka un Wolontschewski l. grahamu-bodē; **Kandawā:** Jaegermann l. weesnījā; **Sabile:** Ginter lga weesnījā. Tad wehl „Mahjas Weesī“ war apstellet pec faveuni zeen, draudses mahitajeem, skolotajeem un pagasta skribvecem, kurus mīhi luhdsu, tabas apstelleshanaš laipni peenemt.

Politikas pahrſtats.

Pruhsijas basnizas likumu pahrgrosschana ne-
grib wis ta weiskees, ka to eefahlumā zereja.
Jaw isgahjuschā numurā peeminejam, ka biskaps
Koppss, kas no pahwesta bija dabujis wijsas wa-
jadsigas pilnwares, vee nobalhoschanas nepeeda-
lijahs un schahda nepeedalschanahs jaw rahdija,
ka winsch, proti biskaps Koppss, ar udomateem
pahrgrosijumeem nebija meerā. Biskaps Koppss
preelshchā lizis, lai tahtaku isspreeschamu isdaritu
komissija. Waj wina preelshchikums lo libdsehs,
par to mas zeribas. Pat schihs leetas sinataji,
kas labprah wehletoš, lai isslihgschana notistu
starp Pruhfijas laizigo waldibu un katoču basni-
zas waldibu domā, tagad fahf schaubitees, ka
tee no pahwesta preelshchā liktee prafijumi tifschot
no Pruhfijas waldibas peenemti. Kahda Wah-
zijas awise peekodina katoču basnizas waldibai,
lai schi nemaldotees, domadama, la wina zaur
fawu pretoschanos no laizigas waldibas to wehl
few par labu isdabuhs, lo schi (proti laizigā wal-
diba) tai negribehs atfaut. Tee, kas doma, ka no
laizigas waldibas waretu deefsin lo panahlt, ta-
pehz ka ta meerigas isslihgschanas dehf no dascha-
flingra nosazijuma basnizas likumds atkahpjahs,
— tee drihs ween atsihs, la wini ta domadami,
malbijuschees. Mehs sinam, ta minetā awise
tahtaku raskta, la teescham wiſu dara, lai waretu
meerian isslibaschanu panahlt. het kod laizioa mal-

Bruhsijas suhtni Romā ari ūldas biskaps Koppa strahdoja vee isslihgšanas darba. Tē uſ reiſu no pahwesta teek atfuhits domeskuſgs Reuſchis, kas taisni no Romas atnahza uſ Berlini. Ar wina atnahkhanu radahs jauni schkehrschi iſlihgšanas darbā. Schis garidsneeks ir pilnigs veelritejs Wahžu ultramontanu politikai, kas nekahdā finā negrib iſlihḡt, un tā tad ari iſlihgšanas darbs pilnigi fameschgets, iſſaultis. Likai tahdā reiſel buhtu meeriga iſlihgšana panahkamo, kad pahwests fawus prasijumus pahrgroſſitu, bet tas ir gruhti žerams; turklaht ari Bruhsija tikai tad iſlihḡtu (ja pat kahdi pahrgroſſijumi buhtu wairak ja-attauj), tad teefcham meeriga fatiziba starp waldbiu un latolu baſnizu uſ ilgaku laiku tiltu panahkta un tā tad meers schini finā buhtu ovdroschinats.

Anglu ministru preekschneelam Gladstonam tagad naw weeglis stahwollis. Schamberlens un Trewelians no sawa amata Gladstona ministerijā attahpuschees, un warbuht schint nedelsa wehl daschi atkahpfees. Kā sinams, tab Schamberlens un Trewelians nepeekrita Gladstona politikai, sihmejotees us Ibrui semi. Gan wifabi nopyuh-lejahs, Iai politikas pretineekus sawestu ween-prahribā, tomehr wisi puhlini vija welti. Var mineto ministru atkahpschanos daschadi spreesch. Winu draugi doma, ta zaur schahdu atkahpschanos Gladstons pee nobaloschanas var Ibrui jautajumu

Daschos Anglu awises ralsta, fa Gladstona
stahwollis waires ne-ejot ihli drosch. Anglu
fehuineene, fa teek sagits, nelauschot parlamentu
atzelt, ja Gladstons ar sawu Thru jautajumu
nenahlot zauri (nedabujot balsu wairakumu).
Gladstons, fa lahda zita awise apgalwo, gribot
preefesch fawa preefeschlikuma libds heidsamam tu-
retees un ja tas nenahlschot zauri, tad pats at-
lahpschotees.

Gladstonas politikas pretineeki jaw tagad sahkot sagatawotees, lai waretu ministeriju usnemt, ja Gladstons atkaptos. Zil nu schahdahn waldoahn taisniba, to nu gan tagad newar nosafit, to mehr tahs arweenu leezina, ka Gladstonam schim brihscham gruhts stahwollis.

dijumu liboseklu pahraukums radits. Nadehk tad suhdsahs tirgotaji par sliktiem laifeem, kad dauds naudas visā semē brihwā aul? Tadehk redlat.

Par naudu tāhdā wihsē isskaidrojot, man gri-
betos pee tāhs paschās reisēs wehl par kahdu
gabalu is tautas fāimneezibas pahreunat, kas
tuwā salarā stahw ar naudu.

Ja nu kahdas walstibas laba pahrtischana
passtahw leeliskā kapitalu īleetaschanā preelsch
baudijumu un wijsadu wajadisbu lihdsellu pawai-
roschanas, tad mehs nahlam pee ta jautajeena,
waj tas ir tāhs semes raschochanas jeb produk-
tiwitetes attihstibai par svehtibu, kad waldischana
waj kahdas fabeedribas kahdus raschojumus waj
issstrahdajumus weizina, kas bes mahlfligas usture-
schanas usplaukt newaretu, jeb waj nebuhtu la-
baki, kad atstahlu wišpahrigo pelnishchanas un
darboschanas laulu sawai paschāi dabigai attih-
schanai bes nelahdahn aprobeschoschanahm? Te
nu stahjabs diwejadi jautajeeni preelschā: 1) us
kahdu wihsī ir fasneedsams dabigais lihdszwars
wišpaſaules ruhpneezibā? un 2) us kahdu wihsī
salahriojahs tas naudas lihdszwars, kas wiš-
paſaules ruhpneezibā strahda?

Raudfisim to schahdā wihsē atbildet: wißpirms
ir ja-atfihst, ka darbu isdalischana ir mainischah-
nahs starp raschoschanu jeb produktiju un islee-
taischana jeb patehreschanu, jo, ka jaw agrali
peeminets, ne wiſi ſpehi paſchi preeſch ſewiſ wiſu
to padarit, ko wini ifleeta waj patehre, bet weena
darboschanahs ir wißwairak uſ weena, otria uſ
otria lauka aprobeschota, kurā ween tilai wini
to leelako ifweizibū panahluschi. — Scho nu
aprahdbischu tahdā wihsē:

awise ari fino, ka leels krahjums kara mantu
steelot us Kretas salu suhtits. Sojo sinn sawee-
nojot ar to, ka Greekija sawus semes fargus
Seihneeschti waretu netrauzeti us mahjamh braukt.
Gekam Seihneeschti aisbraunza, winu suhntis patei-
zahs polizijas eerehdneem par apsargaschanu.

reefaugot kara deenastā, jadoma, ka Greekija stipri
ween doma us karu. Deefin waj leelwalstis buhs
gudri darijuschas, ka winas papreelshu grib is-
lihdsinat Bulgarijas leetas un tad tilai Greekijas
leetas. Greekija scho pastarpas laiku preelsch
tam leekabs isleetajot, lai waretu Kreteescheem
suhlit paligu un tur sahlt ar Turziju karu.
Kad reis karsch buhs iszechlees, kad apmeerina-
schana dauds gruhtaka, turklaht ari war baschias
leetas notilt, kas wehlak wairs naw pahrgrofamas.

Tahkti par Greekiju runajot, jaſala, ka no Atenas fino, ka tautas weetneku ſapulze drihsunā tiſchot eefaulta, lai par lahdū naudas preeſchlitumu preeſch kara-pulleem apſpreeslu. Ari ſchi ſina rahda, ka Greekija no fawahm kara domahm now atlaiduſehs, jo kamdehl winai jaunas naudas sumas wajadſetu preeſch kara-pulleem.

Pehz ilgaka laika atlal tahlas finas japaasneeds no Afrikas, proti no Sudanas. No tureenas schinis deenäs atmahluschas finas, la leels dum-pineeku pulks fastahjees Verbejä un fataifotees us usbrulschamu tai paschä laikä, kur Angli taisahs no tureenas apgabala atlahptees. Waj nu Egiptes sara-pulki beesgan stipri buhs, dumpineeku usbrulamu atsist atpakat, par to jaschaubahs. Tahlä buhschanä Angleem gribot negribot buhs jayaleek atpakat, lai Egipteescheem schahdä geuhitä brihdi palihdsetu.

isdbabtu seelaku algu, wini sahl kertees pee ih-steem dumpja lihdselkeem. Kad nu scheem ne-meerigeem strahdneekeem ari netruhlt eervotschn, tad winu nemeeri, ja tee par pilnigu dumpi pahr-wehrschahs, war trauzet meerigeem pawalstneekeem drofchu dsihwi un slahdi padarit ihpaschneekeem pee scho ihpaschumeem. Daschi dumpja darbi jaw no nemeerigeem strahdneekeem pastrahdati. Ta par veemehru wini Branaa pee daschahm fabrikam uguni peelaidschi un tahs aplaupijschi. We-jeli pulki wasajahs aplahrt, laupidami un lau-

Ahrsemes sinas.

Parise. Schinis deenäs tur notika naidig
rahta parahdischana pret Kihnu. Tas notik
dä: Kihneeschu suhtnis Parise ar saweem pawa
doneem brauza tscheträas larites pee pullstentaifi
ataja Haasa, lai tur wajadfigos eepirkumus isda
itu. Kad Kihneeschi is pullstenu pahrdotawa
bij isnahkuschti, tad wiku kareetes no kahde
200 zilweleemi bij apstahtas, kas Kihneescheer
isnahklot sauza: „Kihnai posts!“ Diwpabäsmiit po
lizisti peesseidsahs, lai Kihneeschus apsargatu
tureem eelas puikas pee bischm raustiija. Poli
sijas eerehdneem isdewahs, kauschu puhli iskleede
un wairak no dumpineekleem sanehma zeeti, la

卷之三十一

Kad il kuresch preelsch tirga strahda, tad tam
ari sawas wajadsibas no tirga janem, par at-
lihdsinajumu wisa ta, ko tas, ta salot, wiskopigā
magasine nodewis ir. — Bet kur mi winam
japaleek meerā ar tahdu darboschanos, kas atli-
zina masaki pelnas, tapehz ka pee tahdas darbo-
schahanhs ir teem jakerahs, kam mas jeb nekahdas
mantas pee rokas. Bet kad mi wehl tahnas ra-

garantijs par to, ka atlihdsinojums ir taisnigs, ta wina baudijumu mehrs us mata tahds pats à tas, kahdā mehrā winch baudijumu lihdselus virga krahjumam peelizis? Nà par peemehru lai to aprehkina, kahdā samehrā ta darbs stahw, kas arklu isgatawojis, ar ta darbu, kas ar scho arklu iris? — Kahdā mehrā tad mi ir latris no wineem vanahkto plauju weizinajis, kura, jeb kahda daka bsti nu latram nablaibs? — Tirgs nu ir tas, schotajs jeb produzents, là beeschi ween to dsird, newar, tà salot, pee sawa weikala pastahwet, tas ir, kad wina weikals to newaretu usturet — kad tas tirgs atlihdsinajums par wina produkteem newar segt isboschanas — tad tas gaischi peerahda, ka wina darbs ir neleetigs, tapehz ka patehre leetas, kas ir wairak wehrtis, nela is tahn pagatawoti raschojumi jeb produkti; wina darbs masina tahdā wihse tirgu leetas wehrtibas. Bet

as scho jautajeenu tilpat weegli un tilpat pa-
reisi isschikir. Virgū teek latra preze waj rascho-
jums wairakfolischanā pahrdot. Pahrdeweis fa-
rem wiisaugstako, ko ween kahds tam labprahrtigi
vola. Pirzejs turpretim dod jeb sola wissemati
par to, ko tam kahds peebabwa. Ił kura darba
atlibdfinajums tad nu regulejabs pehz brihwai-
salihguma starp produzentem jeb raschotajeem,
ureem kahds finams raschojumu krahjums ir if-
oodams, un starp konsumenteem jeb isleetatajeem,
ureem sawas wajadsibas pehz eespehjas prahwā
nehrā japilda. Zaur tirgu normeerets atlibdfi-
najums par daschbaschadeem raschojumeem iskrit
to brihwais tirgs ne-eerauga. Brihwais tirgs
nedod nelahdus lihdseltus preelsch tam, lai tahdu
wißpahrfskahdigo darbu turpinatu. Weenam tah-
dam produzentam ir wiſadā finā sawa darbo-
schanaħs wiħse ja-pahrgrosa; tam ir jarauga zaur
leelakeem puħlineem un labako eetaifi, is tam
paschahm leetahm wairak raschojumu ifsdabut, jeb
tam ir ja-uffahl kahds għits weikals; un kad winsħ-
nu newar ne weena ne oħra, tad tam ir sawas
wajadsibas un sawi baudijumi finamā meħrā ja-
aprobescho un jazeefch truhkums, fà sawas ap-
robeschotas produktijas spehjas dabigħi panahkums.
Schis nu ir tautas fainnezzibas-organisazijas

aprotams neweenads. Bet ik weenam peenahahs, if winam pee-eetamas darboschanahs, isvehletees few tahdu, kahdu drojchi atmet pilnigu in bagatigalo atlhdinajumu. Ir kahdam finachana, isweiziba un wajadfigee rihloschanas un egrosishanas lihdselli, tad tam ir weegli eespehoms ussahkt tahdu weikalu, kas atmet labu atihdsinajumu, atness velnu. Naw, jeb truhkst ahdu lihdselli, tad ir iswehle aprobeschota; winam pamata likums, tas weenigi eespehjams lihdsellis, zaur ko tautassaimneezibas noluhks, — baudijumu lihdselli pawairofchana un winu taifniga isbalischana — war apdrofchinats tilkt. Tautassaimneeziba ne-atsihst nekad nekahdu solidaribu.

